

Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

PORADNIK DO PROJEKTU EUROPEJSKIEGO

„EDUKACJA BEZ GRANIC”

SPIS TREŚCI:

1. Terminologia kulturowa
2. Tematyka lekcji wychowawczych
3. Scenariusze zajęć
4. Program zajęć międzykulturowych
5. Pakiet powitalny w języku angielskim i rosyjskim dla uczniów zza granic

TERMINOLOGIA KULTUROWA

Cultural diversity / Odmienność kulturowa

Język angielski	Język polski
otherness	odmienność
cultural differences	różnice kulturowe
stereotype	stereotyp
empathy	empatia
self-confidence	pewność siebie
impressed	pod wrażeniem
excited	podniecony, podekscytowany
thrilled	podekscytowany
afraid	przestraszony
surprised	zaskoczony

“Diversity is some thing that we should respect; it is our great estasset.

Różnorodność jest czymś, co powinniśmy szanować; jest to nasz największy majątek.

Tolerance / Tolerancja

Język angielski	Język polski
tolerant	tolerancyjny
liberal	tolerancyjny, liberalny
broadminded	tolerancyjny, o otwartym umyśle, o szerokich horyzontach
acceptance	akceptacja, zgoda
integration	integracja
respect	szacunek
discrimination	dyskryminacja
equality	równość
inequality	nierówność
equality in front of the law	równość wobec prawa
unequal treatment	nierówne traktowanie
friendly	życzliwy, przyjazny

“You should try to be more tolerant”.

Postaraj się być bardziej tolerancyjny.

Emigration / Emigracja

Język angielski	Język polski
emigration	wyjazd z kraju
emigrants	emigracja (grupa ludzi)
emigrant	uchodźca, emigrant
emigrate	wyemigrować (czas.)
mass emigration	masowa emigracja
emigration for work	emigracja zarobkowa
to live as an immigrant	żyć na emigracji
assimilation	asymilacja

“This emigration was in many cases into the unknown nature”.
Była to w większości przypadków emigracja w nieznaną.

Aggression / Agresja

Język angielski	Języka polski
violence	przemoc
violence against somebody	przemoc wobec kogoś
act of violence	akt przemocy
youthviolence	przemoc wśród młodzieży
child abuse	przemoc wobec dzieci
violence at work	przemoc w pracy/ atschool
violence against women	przemoc wobec kobiet
exclusion	wykluczenie
harassment	molestowanie
foreclosure (ofperson)	wykluczenie
violence against somebody	przemoc wobec kogoś

“School violence is too serious to treat as a joke”.
Przemoc w szkołach jest zbyt poważnym zagrożeniem żeby z tego żartować.

Interpersonal Communications / Komunikacja interpersonalna

Język angielski	Języka polski
interpersonal	międzyludzki
verbal communication	komunikacja werbalna
nonverbalcommunication	komunikacja niewerbalna
mentalblock	bariera psychologiczna
languagebarriers	bariery językowe
body language	mowa ciała
facial expression	wyraz twarzy
to maintain eye contact	utrzymywać kontakt wzrokowy
to shake hands with somebody	uścisnąć komuś dłoń
to have a great sense of humour	mieć duże poczucie humoru
to be shy by nature	być nieśmiałym
to have a bad temper	szybko wpadać w złość

“Because interpersonal relationships are the key to building happiness.”
Bo to właśnie relacje międzyludzkie są kluczem do tego, żeby budować szczęście.

TEMATYKA LEKCJI WYCHOWAWCZYCH

1. Budowanie relacji
2. Efektywna komunikacja
3. Tolerancja i Unesco
4. Tolerancja
5. Uczymy się tolerancji
6. Lekcja tolerancji. Czym jest tolerancja
7. Czy jestem tolerancyjnym człowiekiem
8. Można różnić się pozytywnie
9. Niepełnosprawność – inni czy tacy sami?
10. Różni ale równi
11. Przemoc rówieśnicza
12. Przyczyny i skutki migracji
13. Spróbuj zrozumieć co czuję czyli uczucia i emocje towarzyszące uchodźcom i migrantom ekonomicznym
14. Kształcenie merytorycznej dyskusji na temat emigracji i uchodźców
15. Żaden człowiek nie jest nielegalny
16. Gdy musisz uciekać
17. Inny nie znaczy gorszy
18. Prawa człowieka

SCENARIUSZE ZAJEĆ

TEMAT 1: BUDOWANIE RELACJI

Prowadzący : Aleksandra Werczyńska-Woźniak

Data : wrzesień 2022

Klasa: 1C

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna

Pomoce dydaktyczne : materiały z kursu „Without borders”

Cele operacyjne:

Uczeń wie:

- Wzmocnienie relacji w oddziale klasowym po wakacjach
- Co to jest relacja
- Jak budować pozytywne relacje
- Co wpływa pozytywnie na relacje

Uczeń potrafi:

- Pracować nad zbudowaniem pozytywnej relacji z rówieśnikami
- Pracować indywidualnie /w grupie nad relacjami w grupie rówieśniczej

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Etapy lekcji	Realizowane treści	Czas trwania (w min.)
--------------	--------------------	-----------------------

FAZA WSTĘPNA

1)Wprowadzenie	1) Powitanie 2) Sprawdzenie obecności	2-4
----------------	--	-----

FAZA REALIZACJI

2) Część główna:	1. Podanie tematu zajęć –budowanie relacji	1
	2. Wprowadzenie w tematykę zajęć-wyjaśnienie czym jest relacja?	5
a) ćwiczenie wstępne,	3. Burza mózgów: Jak budować relacje? mentimeter	5
	4. Wspólne podsumowanie pomysłów uczniów	5
	Zabawy integracyjne	
b) wykorzystanie umiejętności w praktyce/ćwiczenia utrwalające	a) z muzyką-uczniowie chodzą po sali/tańczą, kiedy muzyka przestaje grać łączą się w pary z osobą znajdującą się najbliżej i odpowiadają na pytanie-Jak spędziłeś/aś wakacje?	5-7
	b) moje hobby-na 3 różnokolorowych karteczkach zapisują swoje hobby/pasje-zamieniają się z partnerem i zadają dodatkowe pytania	5-7
	c) zamień się miejscami, jeśli np. masz brata	7-10

FAZA PODSUMOWUJĄCA

3) Zakończenie:	1) Przypomnienie uczniom, czego dotyczyła lekcja	1
a) podsumowanie zajęć	2) Zadanie pracy domowej: Zastanów się, co można jeszcze zrobić, żeby relacje w klasie były jak najlepsze	1
b) zadanie pracy domowej	Pożegnanie uczniów	1

TEMAT 2: EFEKTYWNA KOMUNIKACJA

Prowadzący: Izabela Ogierman

Klasa: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Cele lekcji:

- Zapoznanie i przybliżenie różnorodnych form komunikacji, utrudnień i barier komunikacyjnych.
- Zachęcenie do rozwoju w sferze umiejętności komunikowania się i rozumienia innych.
- Uzmysłowanie silnego powiązania rozwoju zdolności komunikacyjnych z rozwojem emocjonalnym i społecznym.

Metody: dyskusja, burza mózgów, praca w grupach

Pomoce dydaktyczne: materiały z kursu Embracing Multiculturalism

PRZEBIEG LEKCJI

1. Głuchy telefon – praca w grupach. Przygotowane są kartki z tekstem (załącznik 1), które rozdajemy – każda grupa po jednej- i proponujemy zabawę w „głuchy telefon”. Na koniec pierwsza i ostatnia osoba podają wersję, którą otrzymały.
2. Rysunek – kartki z rysunkami kwadratów (załącznik 2). Ochotnik opisuje całej grupie układy kwadratów, nie pokazując ich nikomu, – osoba przedstawiająca siedzi tyłem i nie może odpowiadać na pytania grupy
3. Aktywne słuchanie – A – Grupę dzielimy na pary, w których muszą sobie coś opowiedzieć, a potem przedstawić się wzajemnie na forum.
4. Aktywne słuchanie - B – „burza mózgów”. Skąd wiemy, że ktoś nas słucha? Jakie zachowania osoby słuchającej świadczą o tym, że jest ona dobrym słuchaczem? Kiedy jest nam trudno kogoś słuchać? Kiedy jest nam trudno do kogoś mówić? Stworzenie wspólnie pożądanym grupą listy pożądanym i niepożądanym zachowań
5. Podzielenie grupy na trójki – 2 osoby rozmawiają trzecia jest obserwatorem – próbuje wyłapać nieefektywną komunikację lub zachowania sprzyjające komunikacji – zanotować, omówić w trójkach, każdy ma być obserwatorem podczas słuchania.
6. Podsumowanie: Co było dla mnie nowego, ważnego, ciekawego? – zebranie uczestników podsumowanie refleksji uczestników. Czas na indywidualne pytania i uwagi.

TEMAT 3: TOLERANCJA I UNESCO

Prowadząca: Agnieszka Zeh - Wypasek

Cel zajęć:

- przeciwdziałanie dyskryminacji, marginalizacji, wykluczeniu
- uczestnicy dostrzegają różnice i podobieństwa między ludźmi
- uczestnicy wyrażają swoje spostrzeżenia i emocje związane z odmiennością
- uczestnicy poznają znaczenie pojęć: dyskryminacja, tolerancja, akceptacja, równość, wykluczenie

Efekt zajęć:

- uczniowie znają pojęcia: dyskryminacja, tolerancja, akceptacja, równość, wykluczenie
- uczniowie potrafią wskazać pozytywne i negatywne skutki różnorodności społeczeństwa
- uczniowie stosują właściwe formy wyrażania swoich opinii o różnicach dotyczących wyglądu i zachowania ludzi

Czas trwania zajęć: 1 x 45 min

Metody: dyskusja, burza mózgów, mapa myśli, praca grupowa, ćwiczenia integrujące.

Środki: tablica - flipchart, flamastry, kredki

WSTĘP: (15 min.)

Przedstawienie tematu, planu i formy pracy, celu zajęć.

Data 16 listopada w przypadku tego święta nie jest przypadkowa. Tego dnia 1995 r. państwa członkowskie UNESCO przyjęły Deklarację na Temat Zasad Tolerancji. Dokument został przyjęty po zakończeniu Międzynarodowego Roku Tolerancji ustanowionego przez Zgromadzenie w 1993 r. z inicjatywy generalnej UNESCO.

ZADANIE: (30 min.)

Uczestnicy podzielną na grupy na kartkach tworzą metodą burza myśli i mapa myśli - Czym jest tolerancja? Każda grupa przedstawia swoje prace i hasła związane z tolerancją.

Prowadzący dodatkowo oprócz tolerancji wypisuje słowa: stereotyp, uprzedzenie, godność.

PODSUMOWANIE:

W Deklaracji Zasad Tolerancji określono to w następujący sposób:

„TOLERANCJA” to szacunek, akceptacja i uznanie bogactwa różnorodności kultur na świecie, naszych form wyrazu i sposobów na bycie człowiekiem. Sprzyja jej wiedza, otwartość, komunikowanie się oraz wolność słowa, sumienia i wiary. Tolerancja jest harmonią w różnorodności. To nie tylko moralny obowiązek ale także prawny i polityczny warunek. Tolerancja - wartość, która czyni możliwym pokój - przyczynia się do zastąpienia kultury wojny kulturą pokoju.”

Międzynarodowy Dzień Tolerancji to święto szacunku, akceptacji i uznania bogactwa różnorodności kultur na świecie. Działania na rzecz tolerancji w ramach obchodów skierowane zostały zarówno do placówek oświatowych jak i szerszego kręgu społeczeństwa. Głównym celem tego dnia jest uświadamianie społeczeństwa o niebezpieczeństwie związanego z konsekwencjami dyskryminacji. Ten czas może być też okazją do głębszej refleksji na temat nietolerancyjnych zachowań w wielu aspektach.

STEREOTYP: uproszczony obraz kogoś lub czegoś, zwykle oparty na częściowo fałszywych sądach, funkcjonujący w świadomości społecznej i niełatwo zmieniający się.

UPRZEDZENIE: rodzaj postawy polegającej na odrzucaniu czegoś lub kogoś bez racjonalnych przesłanek.

GODNOŚĆ: poczucie własnej wartości i szacunek dla samego siebie, co wyraża się w pragnieniu posiadania także szacunku ze strony innych z uwagi na swoje walory duchowe, moralne czy też zasługi społeczne. Ma ona dwoisty charakter i odnosi się do godności osobowej i osobowościowej.

TEMAT 4: TOLERANCJA

Prowadząca: Agnieszka Zeh - Wypasek

Cel zajęć:

- przeciwdziałanie dyskryminacji, marginalizacji, wykluczeniu
- uczestnicy dostrzegają różnice i podobieństwa między ludźmi
- uczestnicy wyrażają swoje spostrzeżenia i emocje związane z odmiennością
- uczestnicy poznają znaczenie pojęć: dyskryminacja, tolerancja, akceptacja, równość, wykluczenie
- uczestnicy poznają prawa człowieka oraz kształtowania się procesu emancypacji poszczególnych grup

Efekt zajęć:

- uczestnicy znają pojęcia: dyskryminacja, tolerancja, akceptacja, równość, wykluczenie
- uczestnicy potrafią wskazać pozytywne i negatywne skutki różnorodności społeczeństwa
- uczestnicy stosują właściwe formy wyrażania swoich opinii o różnicach dot. wyglądu i zachowaniu ludzi
- uczestnicy znają konstruktywne sposoby przeciwstawiania się przejawom
- dyskryminacji, uczestnicy znają prawa człowieka
- uczestnicy potrafią dostrzec bariery dla osób niepełnosprawnych i świadomie poszukują ich rozwiązań

Czas trwania zajęć: 2 – 3 x 45 min

Metody: dyskusja, burza mózgów, praca grupowa, ćwiczenia indywidualne, ćwiczenia grupowe, ćwiczenia integrujące.

Środki: tablica - flipchart, flamastry, kredki, sznurki kolorowe {dwa kłębki np. biały i czerwony}, obrazki (ludzie - postaci), film.

WSTĘP: (15 min.)

Przedstawienie tematu, planu i formy pracy, celu zajęć.

ZADANIE 1. (45 min.)

Ćwiczenie integrujące.

Dzieci siedzą w kręgu: jedno z dzieci dostaje dwa kłębki sznurka (np.: biały i czerwony).

Podaje innemu uczestnikowi biały kłębek (trzymając końcówkę sznurka) i mówi: „Jestem podobny do ciebie, bo...”.

Następnie podaje kolejnemu uczestnikowi czerwony kłębek (trzymając końcówkę sznurka) i mówi: „Różnię się od ciebie, bo...”.

Dzieci podają sobie kłębki i mówią w czym są do siebie podobne, a czym się różnią. W efekcie powstaje dwukolorowa sieć połączeń.

Prowadzący podsumowuje ćwiczenie, mówiąc, że podobieństwa i różnice łączą nas.

Pyta uczestników: „Jak się czuliście podczas tego ćwiczenia? Co się dzieje z osobą, która słyszy coś miłego na swój temat? O jakich różnicach jest mówić łatwo a o jakich trudno?”

ZADANIE 2.(30 min.)

Burza mózgów.

Na podstawie wykonanych prac plastycznych na szablonach postaci w różnych kolorach np. żółty, czerwony, brązowy, biały, zielony. Uczestnicy dorysowują według własnej inwencji do zarysu kształtu człowieka brakujące elementy twarzy, włosy, ubiór i inne.

Prowadzący rozpoczyna dyskusję z dziećmi o różnicach i podobieństwach między ludźmi: różnice: kolor skóry, język (mowa), kultura, przyzwyczajenia, podobieństwa: budowa ciała, jedna mama, takie same prawa.

Pyta uczestników: „Co jest dobrego w tym, że jesteśmy do siebie podobni? W czym mogą pomóc różnice? Czego możemy się nauczyć od siebie przez to, że jesteśmy różni?”

ZADANIE 3. (20 min.)

Burza mózgów.

Na arkuszu papieru dokończyć zdanie (prowadzący wypisuje, to co podają dzieci):

„Jestem człowiekiem i mam prawo...”

Prowadzący przedstawia Prawa człowieka, porównuje z przykładami podanymi przez uczestników.

Pyta: „Dlaczego to takie ważne mieć prawa człowieka?”. Odpowiada każdy uczestnik.

ZADANIE 4. (20 min.)

Uczestnicy oglądają film pt. „Nasz Chleb Powszedni”.

<https://www.youtube.com/watch?v=t4nY824m-Qk>

Po obejrzeniu uczniowie opowiadają o swoich spostrzeżeniach i emocjach związanych z filmem. Prowadzący rozpoczyna dyskusję i zadaje pytania:

Jakie jest podobieństwo między tymi ludźmi?

Co oni czują?

Co robią?

Jak zachowują się inni ludzie?

Co sami chcielibyście powiedzieć „piekarzom”?

Prowadzący podsumowuje ćwiczenie mówiąc, że każdy z nas ma prawo być inny i każdy z nas ma potrzebę bycia akceptowanym w grupie.

TEMAT 5: UCZMY SIĘ TOLERANCJI

Prowadzący: Małgorzata Majewska

Uczestnicy: 1 klasa szkoły ponadpodstawowej

Czas: ok. 90 min

Cele zajęć:

- kształtowanie u uczniów postaw sprzyjających ich rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takich jak uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi i kultura osobista;
- kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, postawy szacunku dla innych kultur i tradycji oraz umiejętności zapobiegania dyskryminacji.

Uczeń:

- doskonali umiejętności komunikacji, współpracy w grupie i zastosowania norm współżycia społecznego;

- wie, czym jest tolerancja i bycie tolerancyjnym, odrzucenie, osamotnienie – i jak temu przeciwdziałać;
- doskonalą umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji;
- poznaje terminologię z zakresu szeroko rozumianej tolerancji;
- uczy się wyrozumiałości i postawy empatycznej.

Metody pracy z uczniami:

- dyskusja,
- praca w grupach,
- mini wykład konwersatoryjny,
- burza mózgów.

Formy pracy:

- praca w grupach,
- praca indywidualna.

Środki dydaktyczne (wykorzystane przez uczniów i przez nauczyciela):

- krzyżówka,
- mapa mentalna,
- karty pracy,
- słowniki,
- długopisy,
- magnesy,
- tablica magnetyczna,
- publikacja „Kompasik”,
- filmik Urodziny Maćka, czyli krótka historia o tolerancji,
- tekst bajki terapeutycznej Kłapouszek,
- komputer z dostępem do internetu,

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Powitanie. Nauczyciel wita uczniów i dzieli ich na cztery grupy, które rozwiązują krzyżówkę wprowadzającą do tematu lekcji z hasłem głównym „Tolerancja”. Hasła do krzyżówki są związane z terminologią biblioteczną (zob. załącznik 1).

2. Po rozwiązaniu krzyżówki nauczyciel przedstawia temat lekcji i pyta uczniów, czy uważają się za osoby tolerancyjne. Może się okazać, że nie wszyscy wiedzą, co to znaczy być tolerancyjnym i mają problemy ze zdefiniowaniem pojęcia tolerancji.

3. Mapa mentalna. Uczniowie w grupach wypisują skojarzenia ze słowem „tolerancja” (np. szacunek, wyrozumiałość, akceptacja itp.).

4. Nauczyciel pyta ponownie uczniów, jak zdefiniowaliby tolerancję, posługując się podanymi skojarzeniami. Uczniowie próbują sformułować definicję tolerancji. Następnie nauczyciel pyta uczniów, z jakich źródeł informacji korzystają, kiedy chcą wyjaśnić jakieś pojęcie. Uczniowie wymieniają różne źródła informacji (np. słowniki, encyklopedie tradycyjne oraz internetowe). Nauczyciel rozdaje uczniom słowniki dostępne w zbiorach biblioteki, a następnie prosi ich, aby pracując w grupach, wyszukali pojęcie „tolerancja”. Uczniowie odczytują i porównują definicje, które znaleźli w słownikach.

5. Rozmowa z uczniami na temat granic tolerancji i postawy asertywnej. Nauczyciel prosi uczniów o odpowiedź na pytanie: „Czy zawsze i w każdej sytuacji należy być tolerancyjnym i

akceptować wszystkie zachowania?”. Uczniowie wymieniają sytuacje i zachowania, które nie powinny być tolerowane i akceptowane, np. przemoc fizyczną i psychiczną, brak szacunku wobec osób starszych lub niepełnosprawnych.

6. Uczniowie mają za zadanie wyszukać inne pojęcia związane z tolerancją, takie jak dyskryminacja, stereotyp, uprzedzenie, rasizm, empatia albo akceptacja. Następnie odczytują głośno definicje tych pojęć.

7. Filmik pt. Urodziny Maćka, czyli krótka historia o tolerancji (10 min). Nauczyciel omawia treść filmu oraz poszczególne przedstawione w nim przypadki nietolerancji (nietolerancja w stosunku do osób innej narodowości, osób biednych, otyłych oraz niepełnosprawnych) . • Ćwiczenie. „Krok naprzód” (szczegółowy opis tego zadania znajduje się w publikacji: <http://www.bc.ore.edu.pl/Content/185/Kompasik.pdf>). Nauczyciel wybiera kilkoro uczniów, którzy wcielą się w wylosowane postaci, a pozostali uczestnicy obserwują. Po zakończeniu zadania następuje omówienie jego realizacji według opisu.

8. Podsumowanie zajęć. Nauczyciel podsumowuje treści zrealizowane w trakcie zajęć. Ponownie pyta uczniów o definicję tolerancji i o to, czy uważają się za osoby tolerancyjne. Poucza, że nie należy nikogo oceniać pochopnie na podstawie pierwszego wrażenia lub wyglądu oraz że nie należy nikogo dyskryminować z powodu jego pochodzenia, niepełnosprawności bądź „inności”. Należy natomiast szanować innych i ich poglądy, ponieważ każdy z nas ma prawo do własnego zdania

TEMAT 6: LEKCJA TOLARANCJI. CZYM JEST TOLARANCJA?

Prowadzący: Małgorzata Majewska

Tolerancja polega na szacunku wobec innych. To nie tylko szacunek dla obcej narodowości ale również dla każdego, różnego od nas człowieka. A zatem termin tolerancja oznacza wyrozumiałość dla odmienności. Jest poszanowaniem poglądów, pochodzenia, opinii, upodobań itd. Innymi słowy tolerancja to szacunek dla wolności innych ludzi, którzy mają odmienny styl życia od naszego.

Przykładowymi formami dla „Tolerancji” są:

- traktuj innego tak, jak sam chciałbyś być traktowany,
- szanuj godność istot ludzkich,
- postaw się w czyjejś sytuacji nim go osądzisz,
- „szanuj bliźniego swego jak siebie samego“,
- „nie czyń drugiemu, co Tobie nie miłe“

Zapraszam do obejrzenia filmu obrazującego temat tolerancji rówieśniczej, link poniżej:

<https://www.youtube.com/watch?v=DL1Au8gOs9M>

Szkolna codzienność stwarza wiele sytuacji, dzięki którym można się uczyć tolerancji albo ją doskonalić. Wśród uczniów są leworęczni - czyli inni, jeszcze więcej jest uczniów z wadami wzroku, są alergicy, uczniowie otyli albo bardzo szczupli, bogaci i biedni.

Stwarza to sytuacje wychowawcze sprzyjające tolerowaniu odmienności, bądź ich nietolerowaniu...

Zapraszam na kolejny film o tolerancji w szkole, a raczej jej braku i przykrych konsekwencjach...

<https://www.youtube.com/watch?v=TEyiz8ITHuw>

ĆWICZENIE 1:

Na kartce papieru dokończyc zdanie: „Jestem człowiekiem i mam prawo...” , wypisz jak najwięcej możliwości – praw człowieka. W kolejnym kroku ćwiczenia czytaj uważnie to, co zapisałeś na swojej kartce. To Twoje prawa, ale pamiętaj o tym, że są to prawa również innych ludzi – Twoich kolegów i koleżanek, osób które bardzo lubisz i tych, których nie lubisz. Wyciągnij wnioski z ćwiczenia!

Przypomnij sobie bajkę o Brzydkim Kaczątku. Pamiętasz? Odpowiedz sobie na pytanie:

- Jak zachowały się inne ptaki wobec kaczątka?
- Co czuło Brzydkie Kaczątko?
- Jak mogły zachować się inaczej?
- Jak Ty byś potraktował kaczątko?
- Co powiedział byś Brzydkiemu Kaczątku?
- Co powiedział byś innym ptakom?

Jaki wniosek? ...

Każdy z nas ma prawo być inny. Każdy z nas ma potrzebę bycia akceptowanym w grupie. Inny nie oznacza gorszy, często jest tak, jak w przypadku kaczątka – nie doceniamy drugiego człowieka, wyśmiewając się z niego a on okazuje się być pięknym i dobrym.

ĆWICZENIE 2:

Odpowiedz sobie na pytania:

Jak myślisz kto powinien stać na straży równego traktowania ludzi?

1. Gdzie i do kogo można zgłosić się o pomoc w przypadku nierównego traktowania?
2. Dlaczego ważne jest reagowanie na niewłaściwe zachowanie wobec innych osób, które różnią się od większości?

ĆWICZENIE 3:

Określ bariery w swoim otoczeniu dla osób niepełnosprawnych oraz podaj pomysły na ich likwidację. Zapisz swoje pomysły na kartce i podziel się nimi z najbliższymi lub znajomymi.

Akceptować drugiego człowieka takim, jaki jest to bardzo ważna wartość w życiu. Pamiętajmy o tym, że dobro wraca. Nie należy wytykać palcami czy wyśmiewać innych z powodu odmienności. Każdy z nas ma uczucia, zanim kogoś wyśmiejesz pomyśl o sobie – jak Ty czułbyś się na miejscu tej osoby. Czy było by Ci miło? Z pewnością nie... **Dlatego NIE CZYŃ DRUGIEMU CO TOBIE NIE MIŁE a zamiast tego POMAGAJ!**

TEMAT 7: CZY JESTEM TOLERANCYJNYM CZŁOWIEKIEM?

Prowadzący: Izabela Ogierman

Klasa: uczniowie liceum

Cele lekcji:

- Zwrócenie uwagi uczniów na postawę tolerancji
- Budowanie więzi międzyludzkich
- Wpojenie przekonania o potrzebie bycia tolerancyjnym

Metody: dyskusja, burza mózgów, praca w grupach

Pomoce dydaktyczne: materiały z kursu Embracing Multiculturalism

PRZEBIEG LEKCJI

Uczniowie wchodząc do klasy losują kolorowe kartoniki. Następuje podział na 4 grupy.

1. Powitanie i przedstawienie tematu lekcji.

Zastanówmy się nad wyjaśnieniem słowa tolerancja.

2. Burza mózgów.

Co oznacza słowo tolerancja? Zapisywanie słów {wypowiedzi) uczniów na tablicy (np. akceptacja, odmiennosc, postawa, inność, religia itp.). Wspólne ustalenie znaczenia słowa tolerancja.

Tolerancja - wyrozumiałość, otwartość dla odmiennosci drugiego człowieka. Tolerancja - postawa lub zachowanie zakładające poszanowanie poglądów, uczuć, przekonań odmiennych od własnych.

3. Rozmowa kierowana o różnych przypadkach odmiennosci (inności).

Jakie sytuacje stwarzają możliwość tolerancji ? Np.:

- różne poglądy polityczne (prawicowe, lewicowe)
- przekonania religijne (katolicyzm, islam, judaizm, prawosławie)
- różne narodowości (Azjaci, Murzyni, Cygani, uchodźcy)
- niepełnosprawność (inwalidzi)
- choroby (mongolizm, AIDS)
- upodobania muzyczne
- styl ubierania
- subkultury

Jak się przejawia postawa tolerancji?(np. szacunek, wyrozumiałość, serdeczność, uśmiech)

Jak się przejawia postawa nietolerancji?(złość, przekleństwa, izolacja, agresja, nienawiść)

Kto ze znanych osób publicznych - Waszym zdaniem - prezentuje w swoim życiu postawę tolerancji

5. Praca w grupach.

Tworzenie różnych form propagujących postawę tolerancji (np. apel, wiersz, scenka dramatowa – w zależności od aktywności i kreatywności uczniów). Prezentacja.

6. Podsumowanie. Ułożenie rozsypywanki.

7. Praca domowa.

Napisz, w jaki sposób Ty w codziennym życiu przejawiasz postawę tolerancji?

TEMAT 8: MOŻNA RÓŻNIĆ SIĘ POZYTYWNIEM

Prowadzący: Mateusz Huk

Cele lekcji:

przeciwdziałanie dyskryminacji, marginalizacji, wykluczenia.

- uczniowie dostrzegają różnice i podobieństwa między ludźmi,
- uczniowie wyrażają swoje spostrzeżenia i emocje związane z odmiernością,
- uczniowie poznają znaczenie pojęć: dyskryminacja, tolerancja, akceptacja, równość, wykluczenie
- uczniowie poznają prawa człowieka oraz kształtowania się procesu emancypacji poszczególnych grup

Czas trwania: 45 minut

Metody: dyskusja, burza mózgów, praca grupowa, ćwiczenia indywidualne, ćwiczenia grupowe, ćwiczenia integrujące.

Środki: tablica - flipchart, flamastry, obrazki (ludzie - postaci), film.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Dyskusja, burza mózgów :

Pytania: „Co jest dobrego w tym, że jesteśmy do siebie podobni? W czym mogą pomóc różnice? Czego możemy się nauczyć od siebie przez to, że jesteśmy różni?”

Dokończ na tablicy/kartce papieru zdania:

„Jestem człowiekiem i mam prawo...”

„Dlaczego to takie ważne mieć prawa człowieka?”

ZAKOŃCZENIE

Prowadzący podsumowuje zajęcia: wzmacnia, chwali uczestników za zaangażowanie podczas zajęć.

TEMAT 9: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - INNI CZY TACY SAMI? NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ JAKO PRZYKŁAD RRÓŻNORODNOŚCI.

Prowadzący: Mateusz Huk

Cele lekcji:

- uczeń definiuje rodzaje niepełnosprawności,
- uczeń przelamuje stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych,
- uczeń postrzega osoby niepełnosprawne jako partnerów wspólnych działań,
- uczeń zna sposoby wspierania osób niepełnosprawnych.

Czas trwania: 45 minut

Metody: mini wykład, technika niedokończonych zdań, prezentacja, film, burza mózgów

Środki: tablica - flipchart, rzutnik,

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Dyskusja, burza mózgów :

Dokończ na tablicy/kartce papieru zdania:

Osoba niepełnosprawna kojarzy mi się ...

Niepełnosprawność traktuję jako ...

Widok osoby niepełnosprawnej wywołuje we mnie

Prezentacja filmów:

„Savoir – vivre” wobec osób niepełnosprawnością - część 1”

„Savoir – vivre” wobec osób z niepełnosprawnością - część 3”

Dyskusja po obejrzeniu filmów.

ZAKOŃCZENIE

Prowadzący podsumowuje zajęcia: wzmacnia, chwali uczestników za zaangażowanie podczas zajęć.

TEMAT 10: RÓŻNI, ALE RÓWNI

Prowadzący: Cyprian Tyrański

Czas: 2 x 45 min.

Cele lekcji:

- Uczniowie dowiadują się, co to jest: uprzedzenie, stereotyp, skąd się biorą i w jaki sposób działają.
- Uczniowie uświadamiają sobie skutki uprzedzeń i braku tolerancji.
- Uczniowie dowiadują się, dlaczego warto walczyć ze stereotypami i brakiem tolerancji.

PRZEBIEG LEKCJI

Nauczyciel dzieli klasę na zespoły czteroosobowe. Następnie wypisuje na tablicy hasła: „tolerancja, stereotyp, wykluczenie, uprzedzenie” i prosi uczniów, by w grupach spróbowali stworzyć i zapisać regułki tych słów, oraz żeby wypisali wszystkie skojarzenia, jakie przychodzą im do głowy patrząc na słowa na tablicy.

Następnie nauczyciel zbiera kartki i przyczepia je do tablicy. Definicje i skojarzenia czytane są na głos. Omawiane są rezultaty pracy zespołów, akuratność stworzonych przez nich definicji i skojarzeń, różnice i podobieństwa.

W kolejnym etapie nauczyciel odczytuje swoje definicje słówek kluczowych i uczniowie sprawdzają, który zespół miał rację, a który się mylił.

Tolerancja – Słowo oznacza „poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych” – Słownik Języka Polskiego PWN.

Stereotyp – „funkcjonujący w świadomości społecznej uproszczony i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości” - Słownik Języka Polskiego PWN.

Wykluczenie – „Wykluczenie jest rozumiane, jako niemożliwość bycia uczestnikiem ważnych społecznie aspektów życia społecznego” - Barbara Szacka: Wprowadzenie do socjologii. Warszawa: Oficyna Naukowa, 2003.

Upředzenie – „nieuzasadniony, negatywny stosunek do kogoś lub czegoś” - Słownik Języka Polskiego PWN.

Uczniowie podzieleni na grupy losują po kilka kartek zależnie od ilości grup. Na kartkach nazwane są grupy ludzi:

Kobiety za kierownicą.....
Bezrobotni.....
Alkoholicy.....
Murzyni.....,
Artyści.....
Rudowłosi.....
Okularnicy.....
Geje i lesbijki.....
Politycy.....
Wyznawcy Islamu.....
Niemcy.....
Niepełnosprawni.....
Niewierzący.....

Zadaniem uczniów jest wypisać pierwsze skojarzenia, jakie przychodzą im do głowy w związku z daną grupą ludzi. Następnie w klasie odbywa się dyskusja, którą nauczyciel stymuluje zadając pytania pomocnicze, np., Które z czterech słówek kluczowych z pierwszego zadania zostały wykorzystane podczas pisania waszych skojarzeń? Dlaczego takie skojarzenia pojawiły się w waszych opiniach na temat wymienionych grup ludzi? Skąd tego typu odczucia: czy to wasza opinia czy gdzieś to usłyszeliście? Czy wszyscy politycy/rudowłosi/artysty są waszym zdaniem tacy sami? W końcu nauczyciel zachęca do „sprawdzenia” ile wspólnego odczucia uczniów na temat grup ludzi mają z rzeczywistością i czy powinniśmy generalizować.

Zadaniem uczniów jest podać przykład osoby należącej do którejś z wyżej wymienionych grup, osoby, którą znają osobiście, bądź osoby sławnej. Następnie mają opowiedzieć, co mają z tą osobą wspólnego, co interesującego w niej widzą, dlaczego chcieliby ją poznać, w przypadku, gdy jest to np. celebryta.

Uczniowie otrzymując zadanie do napisania

1. „Dlaczego powinniśmy spróbować poznać drugiego człowieka zanim go ocenimy?”
2. „Do czego doprowadzić mogą upředzenia i stereotypy?”

Na kolejnej lekcji uczniowie czytają swoje wypowiedzi i porównują. Rozpoczyna się dyskusja na temat wyrażonych opinii.

TEMAT 11: PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

Prowadzący : Aleksandra Werczyńska-Woźniak

Data : wrzesień 2022

Klasa: 1C

Czas trwania: jedna godzina lekcyjna

Pomoce dydaktyczne : materiały z kursu „Without borders”

Cele operacyjne:

Uczeń wie:

- Uważliwienie na przemoc rówieśniczą
- Co to jest przemoc rówieśnicza
- Zna różne rodzaje przemocy rówieśniczej
- Jak zachować się w sytuacjach przemocowych

Uczeń potrafi:

- Rozpoznać rodzaje przemocy rówieśniczej
- Reagować w sytuacjach przemocowych

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Etapy lekcji	Realizowane treści	Czas trwania (w min.)
--------------	--------------------	-----------------------

FAZA WSTĘPNA

1)Wprowadzenie	3) Powitanie 4) Sprawdzenie obecności	2-4
----------------	--	-----

FAZA REALIZACJI

2) Część główna:	1. Podanie tematu zajęć –przemoc rówieśnicza	1
	2. Wprowadzenie w tematykę zajęć-wyjaśnienie, czym jest przemoc rówieśnicza?	5
	3. Burza mózgów-Rodzaje przemocy? - Tricider	5
	4. Film z youtube o przemocy rówieśniczej	5
a) ćwiczenie wstępne	5. Wspólne zebranie pomysłów uczniów jak można przeciwdziałać przemocy	2-4
b) wykorzystanie umiejętności w praktyce/ćwiczenia utrwalające	Scenki a) uczniowie w 3-osobowych grupach wybierają sytuację przemocową i odtwarzają scenkę b) uczniowie zamieniają się „scenkami” i odgrywają je z innym zakończeniem	7-10 7-10

FAZA PODSUMOWUJĄCA

3)Zakończenie	1) Przypomnienie uczniom, czego dotyczyła dzisiejsza lekcja,	2-4
---------------	--	-----

a)podsumowanie zajęć, b) zadanie pracy domowej	jak możemy reagować na przemoc 2) Zadanie pracy domowej: Przygotuj plakat-STOP Przemocy! Pożegnanie uczniów. Zakończenie zajęć.	1
---	---	---

TEMAT 12: PRZYCZYNY I SKUTKI MIGRACJI

Prowadzący: Mateusz Huk

Cele lekcji:

- co oznaczają pojęcia migracja, imigracja, emigracja, uchodźstwo
- z jakimi wyzwaniem mogą mierzyć się migranci/ki oraz uchodźcy i uchodźczynie
- różnice w sytuacji uchodźców i migrantów

Czas trwania: 45 minut

Metody: mini wykład, prezentacja, film, rozmowa z gościem.

Migrantka/migrant zaproszona/y na spotkanie rozwija wybrane wątki, w zależności czy pytanie dotyczy kraju jej/jego pochodzenia bądź procedury/zagadnienia, które zna z doświadczenia.

Środki: tablica - flipchart, rzutnik, komputer

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Zaproszenie jako gościa uchodźcy i rozmowa z nim na powyższe tematy.

Zadawanie pytań przez uczniów.

Migrantka/migrant zaproszona/y na spotkanie rozwija wybrane wątki, w zależności czy pytanie dotyczy kraju jej/jego pochodzenia bądź procedury/zagadnienia, które zna z doświadczenia.

ZAKOŃCZENIE

Prowadzący podsumowuje zajęcia: wzmacnia, chwali uczestników za zaangażowanie podczas zajęć.

TEMAT 13: SPRÓBUJ ZROZUMIEĆ CO CZUJĘ CZYLI UCZUCIA I EMOCJE TOWARZYSZĄCE UCHODźCOM I MIGRANTOM EKONOMICZNYM

Prowadzący : Leszek Tide

Cele operacyjne:

- Przedstawienie faktów dotyczących problemu emigracji i uchodźców
- Poznanie kluczowych informacji dotyczących uchodźców oraz kryzysu postaw obywatelskich związanych z przybywaniem uchodźców

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Rozpoznanie dotychczasowego stanu wiedzy uczniów i uczennic na temat uchodźców w Polsce i rozmowa o krzywdzących uogólnieniach

Wyjaśnij, że najpierw postaracie się sprawdzić, co już wiecie na temat uchodźców i uchodźczyń, a następnie spróbujecie uzupełnić tę wiedzę o fakty z materiałów pomocniczych. (1 min)

Poproś uczniów i uczennice o podanie znanych im informacji dotyczących uchodźców. Na tablicy zapisuj skrótowo przytaczane wiadomości, pomijając głosy powtarzające się. Nie komentuj podawanych przez uczniów i uczennice informacji oraz zadbaj, aby nie robili tego pozostali uczniowie/uczennice. Nie dziel odpowiedzi na „głupsze” i „mądrzejsze”. Jeśli informacje podawane przez uczniów i uczennice są ze sobą sprzeczne, to zwróć na to uwagę, jednak ich nie odrzucaj. Postaraj się zachęcić jak największą liczbę uczniów i uczennic do zabrania głosu. (6 min)

Jeżeli młodzież ma problem z podaniem informacji lub jeśli wiadomości się powtarzają, zastosuj pytania pomocnicze: ☐

- Skąd przybywają uchodźcy?
- Z jakich krajów? ☐
- Dlaczego opuścili swoje domy? ☐
- Dlaczego wielu uchodźców kieruje się do Europy? ☐
- Jak w sprawie uchodźców wypowiadają się ważne dla was osoby, autorytety

wyjaśnij, że w sprawie uchodźców, tak jak w przypadku każdego złożonego, kontrowersyjnego tematu, pojawia się wiele wypowiedzi, które nie zawsze są potwierdzone faktami. Czasami opinie są formułowane na podstawie pojedynczych zdarzeń niepotwierdzonych wiarygodnymi badaniami. (2 min)

Poproś uczniów i uczennice o przyjrzenie się informacjom zapisanym na tablicy. Zapytaj ich, które z nich są uogólnieniami (sądami, które opinię lub fakt dotyczą poszczególnych członków grupy przekładają na całą społeczność). Jeśli uczniowie sami nie widzą uogólnień, a ty takie na tablicy dostrzegasz – wskaż je sam/a. Zwróć uwagę na określenia „wszyscy”, „każdy”. Poproś o zaznaczenie wskazanych uogólnień znakami zapytania, a następnie wyjaśnienie, dlaczego dana opinia jest uogólnieniem (nigdy nie możemy osądzać wszystkich członków grupy na podstawie wiedzy o jednostkach). (4 min)

W tym miejscu powiedz klasie, że takie uogólnienia, jakie zostały zaznaczone na tablicy, to właśnie stereotypy. Zapytaj klasę, czy teraz są w stanie podać przykłady, kiedy stereotypy powstają – na przykładzie wcześniejszej dyskusji i spisywanych na tablicy informacji o uchodźcach. Zapytaj, czy uczniowie i uczennice są w stanie przytoczyć podobne uogólnienia-stereotypy na temat np. Polek i Polaków. Jeśli nie, sam/a przytocz jeden lub dwa (np. Polacy się nie uśmiechają i chodzą smutni). Wyjaśnij na tym przykładzie, dlaczego niewłaściwe jest charakteryzowanie całej grupy społecznej na podstawie jednostkowych przypadków. (2 min)

PRACA WŁAŚCIWA

Podziel uczniów i uczennice na pięć grup i przydziel odpowiednio tematy do samodzielnego opracowania(Uczniowie wyszukują i selekcionują informacje w Internecie) :

1. Na czym polega współczesny kryzys związany z migracjami ?

2. Uporządkowanie pojęć. Kim jest uchodźca?
3. Jakie są przyczyny migracji i uchodźstwa?
4. Jak wygląda proces przyznawania statusu uchodźcy w Polsce?
5. Jakie są wyzwania związane z migracjami i uchodźctwem?

Zapowiedz, że ich zadaniem będzie przekazanie na forum klasy wiadomości, które ich zdaniem są najważniejsze.(8 min)

Poproś każdy z zespołów o zaprezentowanie wybranych faktów reszcie uczniów i uczennic (2 min na grupę). (14 min)

Podziękuj uczniom i uczennicom za wszystkie wypowiedzi. Doceń, ile udało im się przekazać mimo krótkiego czasu na przygotowanie i prezentację. (1 min)

PODSUMOWANIE

Poproś uczniów i uczennice, by jednym zdaniem odpowiedzieli pisemnie na pytanie: Czego ciekawego dowiedziałem się o uchodźcach i uchodźczyniach podczas tych zajęć? Zbierz kartki z odpowiedziami. Uprzedź uczniów i uczennice, że ich komentarze zostaną wykorzystane podczas następnej lekcji. (5 min)

TEMAT 14: KSZTAŁCENIE MERYTORYCZNEJ DYSKUSJI NA TEMAT EMIGRACJI I UCHODźCÓW

Prowadzący : Leszek Tide

Cele operacyjne:

Uczniowie i uczennice:

- wypracują zasady umożliwiające prowadzenie rozmowy na trudny, kontrowersyjny temat, której efektem będzie wzajemne zrozumienie swoich poglądów. ☒
- wyrażą ważne dla siebie wartości i podzielą się swoimi nadziejami i obawami związanymi z przyjazdem uchodźców do Polski oraz poznają wartości i obawy innych w atmosferze wzajemnego szacunku i zrozumienia

WPROWADZENIE

Uczniowie i uczennice, pracując w grupach, tworzą listę zasad dobrej rozmowy, które mają im pomóc podczas drugiej części zajęć Poproś uczniów i uczennice, aby przypomnieli sobie udaną rozmowę, którą kiedyś przeprowadzili lub której byli świadkami (prowadzoną z szacunkiem, w której każdy mógł swobodnie wypowiedzieć swoje zdanie). Może to być rozmowa z rówieśnikami i rówieśniczkami lub dyskusja rodzinna. A może widzieli lub słyszeli dobrze poprowadzoną rozmowę w mediach? Poproś, aby w parach zastanowili się, co pomogło rozmówcom porozumieć się ze sobą. Jeśli klasa ma trudności w przywołaniu takich rozmów, zapytaj dlaczego. Z jakiego powodu nie jest w stanie ich sobie przypomnieć? Może być tak, że młodzież takich rozmów nie prowadzi, a to jest ważna informacja dla przebiegu tej lekcji.

Wtedy w punkcie warto wesprzeć zespoły w wypracowaniu zasad dobrej rozmowy. (3 min) 3. Wysłuchaj kilku wypowiedzi uczniów i uczennic, prosząc, aby nie przytaczali nazwisk

rozmówców, a opisali zachowania, które umożliwiły porozumienie. Możesz zapisać hasłowo ich wypowiedzi na tablicy. (2 min) 4. Wyjaśnij młodzieży, że w 4-osobowych zespołach będzie teraz pracować nad opisem zasad dobrej rozmowy. Podziel klasę na zespoły. (2 min)

Poproś zespoły o wypracowanie i spisanie na kartce zasad, które pomagają w rozmowie i we wzajemnym zrozumieniu się rozmówców. Możesz zasugerować młodzieży, aby najpierw zastanowiła się nad zachowaniami, które pomagają rozmawiać, a potem przeszła do zasad. Pomocne może być przywołanie przez uczniów i uczennice obserwacji z poprzedniego ćwiczenia. Poproś, aby pracując w zespole, zadbali o to, by każda osoba mogła się wypowiedzieć. (5 min)

Na forum klasy poproś kolejno wszystkie zespoły o podanie sformułowanych zasad. Zapisuj je na tablicy. Kolejne zespoły uzupełniają listę o te zasady, które jeszcze nie zostały wypowiedziane. Na koniec uzupełnij listę o reguły, które nie zostały zgłoszone przez uczniów i uczennice, a uważasz je za ważne (pomocne mogą być zasady z ramki poniżej). Zgłaszając je na końcu, nie odbierasz inicjatywy uczniom i uczennicom, pokazujesz, że temat jest ważny również dla Ciebie oraz dbasz, aby najważniejsze zasady znalazły się na liście. (8 min)

Zasady dobrej rozmowy i wzajemnego słuchania Poniższe zasady pomagają rozmawiać w atmosferze bezpieczeństwa i ułatwiają poznanie swoich punktów widzenia. Jest to szczególnie istotne, gdy poruszane są tematy osobiste, trudne lub kontrowersyjne. Przyjęcie tych reguł pomaga w dzieleniu się ważnymi dla nas wartościami, ujawnianiu potrzeb oraz ułatwia wzajemne zrozumienie. Jeśli uczniowie ich nie wymienili, możesz zaproponować dodanie ich do listy.

- Zachęcaj młodzież do formułowania zasad w sposób pozytywny, np. zamiast „Nie przerywamy sobie” – „Słuchamy się nawzajem”. ☒
- Odnosimy się do siebie z szacunkiem – nawet wtedy, gdy mamy inne poglądy i nie zgadzamy się ze sobą.
- Patrzymy na osobę, która mówi. ☒
- Słuchamy się nawzajem. ☒
- Dbamy o to, żeby każdy miał tyle samo czasu na wypowiedź. ☒
- Z szacunkiem odnosimy się do poglądów innych osób, nawet jeśli są w zupełnej sprzeczności z naszymi. ☒
- Kiedy nie zgadzamy się z rozmówcą/rozmówczynią, staramy się zrozumieć jego/jej punkt widzenia, ale tego nie komentujemy.

PRACA WŁAŚCIWA

- Przedstaw podsumowanie zebranych na koniec poprzednich zajęć odpowiedzi uczniów i uczennic na pytanie: Czego ciekawego dowiedziałam/dowiedziałem się podczas tej lekcji na temat uchodźców? (3 min)
- Podziel uczniów i uczennice na 4-osobowe grupy. Zastosuj metodę podziału, która najlepiej sprawdza się w twojej klasie. (2 min)
- Kiedy uczniowie usiądą w grupach, rozdaj każdej osobie karteczki z pytaniami pomocniczymi do indywidualnych wypowiedzi. Uprzedź, że każdy ma możliwość

wyboru pytań, na które będzie odpowiadał podczas rozmowy (jeżeli tego chce i zmieści się w czasie – może odpowiedzieć na kilka pytań). (4 min)

Pytania pomocnicze do rozmowy na temat uchodźców

- Jakie wartości są dla Ciebie ważne, gdy myślisz o przyjęciu do Polski uchodźców i uchodźczyń? Wymień kilka, nawet gdy uważasz, że trudno je będzie spełnić (np. solidarność międzyludzka, bezpieczeństwo mieszkańców Polski, współczucie dla ofiar wojny, jednorodność narodowa mieszkańców Polski). ☒
- Jakie masz obawy oraz jakie widzisz szanse na realizację ważnych dla Ciebie wartości w związku z perspektywą zamieszkania w Polsce uchodźców i uchodźczyń?
- Jak byś chciał/a, aby ludzie byli traktowani, gdy ratując życie, opuszczają z rodzinami swoje domy i ojczyznę? ☒
- Jak sam/a chciał(a)byś być traktowany/traktowana, gdybyś z rodziną musiał/a uciekać z terenów objętych wojną?

Poproś uczniów i uczennice, aby w 4-osobowych grupach odpowiedzieli na wybrane przez siebie pytania z listy. Zapowiedz, że każdy członek grupy będzie miał 2 minuty na wypowiedź. Kontroluj czas. (10 min)

PODSUMOWANIE

- Poproś uczniów i uczennice, aby zasygnalizowali poprzez podniesienie ręki, czy ich zdaniem podczas rozmowy udało się przestrzegać ustalonych wcześniej zasad. (1 min)
- Poproś o wybranie przez każdą osobę oraz omówienie w parach jednej zasady dobrej rozmowy, która w praktyce jej zdaniem okazała się najważniejsza. Wskazuj kolejne zasady na plakacie, pytając za każdym razem, kto z uczniów uznał je za najważniejsze. Sam/a również weź udział w głosowaniu. Dzięki temu młodzież pozna zdanie kolegów i koleżanek. (3 min)
- Podziękuj uczniom i uczennicom za owocną lekcję i zachęć ich do podziękowania sobie nawzajem za współpracę. Doceń ich wysiłek, otwartość oraz przestrzeganie zasad. Powiedz, co najbardziej ci się podobało w ich wypowiedziach (bez odnoszenia się do konkretnych osób). (1 min)

TEMAT 15: ŻADEN CZŁOWIEK NIE JEST NIELEGALNY. UCHODŹCA TEŻ CZŁOWIEK!

Prowadzący: Cyprian Tyrański

Czas: 1 x 45 min.

Cele lekcji:

- Poszerzanie wiedzy dotyczącej sytuacji uchodźców i uchodźczyń oraz migrantów i migrantek przybywających do Europy
- Zidentyfikowanie uzasadnień dla niesienia pomocy osobom będącym w skrajnej sytuacji życiowej

- Rozwijanie empatii do osób uciekających przed wojną lub pozostających w skrajnej sytuacji życiowej

W trakcie lekcji uczeń dowie się, jak wygląda sytuacja osób przepływających się do Europy przez Morze Śródziemne na przykładzie historii uchodźców i uchodźczyń na Lampedusie oraz w jaki sposób mieszkańcy i mieszkanki Lampedusy organizują pomoc dla osób uciekających przed wojną lub prześladowaniem. Poruszone zostaną zagadnienia takie jak migracje, uchodźstwo i kryzys azylowy.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Przygotuj wcześniej i wyświetl zdjęcie plaży na Lampedusie (np. plaża na Wyspie Królików, części Lampedusy, uznanej w 2013 roku przez portal Trip Advisor za najpiękniejszą na świecie.)
2. Poproś uczniów i uczennice o skojarzenia i zapisz je na tablicy (ważne by były pozytywne).
3. Powiedz, co to za wyspa. Zapowiedz, że na tej lekcji dowiemy się o Lampedusie czegoś zupełnie nowego. Zapytaj uczniów i uczennice, czy wiedzą, gdzie leży Lampedusa? Odnajdźcie ją wspólnie na mapie Europy. Zapytaj, dlaczego mogła odgrywać tak ważną rolę w kontekście kryzysu azylowego – sytuacji, w której tysiące osób z kilku krajów Afryki oraz Azji Środkowej przepływają się przez Morze Śródziemne.
4. Uczniowie czytają materiał źródłowy, można to zrobić wspólnie z uczniami na głos.
5. Po przeczytaniu rozpoczyna się rozmowa:
Co sprawia, że doktor Bartolo tak angażuje się w pomoc dla swoich pacjentów i pacjentek? Jakie cechy głównego bohatera tekstu sprawiają, że jest on gotów pomagać? Jakie są osobiste koszty, które ponosi doktor Bartolo? Dlaczego jest mu trudno? Czy doktor Bartolo mógłby zdarzyć się w Polsce? Co by mu sprzyjało, a co utrudniało pracę? Dlaczego mieszkańcy Lampedusy zostali nominowani do Pokojowej Nagrody Nobla? Czy Polacy potrafią pomagać innym w potrzebie?
6. Poproś uczniów i uczennice (te same zespoły lub całą klasę) o zgłaszanie pomysłów na to, jak oni sami/one same mogliby/mogłyby włączyć się w pomaganie osobom uciekającym przed wojną, prześladowaniami lub ubóstwem. Pomysły zapisuj na tablicy.
7. Poproś uczniów, by wrazili swoje emocje po przeczytaniu tekstu i zapytaj, które informacje i fragmenty najbardziej utkwiły im w pamięci.

Materiał źródłowy

Fragmety rozdziału Lekarz żywych i martwych z książki Wielki przyływ Jarosława Mikołajewskiego Wydawnictwo Dowody na Istnienie, Warszawa 2015.

[...] Przedtem przywożono tych ludzi wyłącznie do nas. Teraz rzadziej, i nie zostają długo. Jakies trzy, najwyżej cztery dni. Potem rozwozi się ich do różnych ośrodków. Statkami liniowymi albo ślizgaczami, jak wczoraj, albo samolotami. Wcześniej zostawali nawet na kilka miesięcy. Obecnie zmieniło się prawie wszystko. Ale jednocześnie nie zmieniło się nic. Bo oni płyną, wciąż płyną. Nowe są tylko procedury, miejsca przeznaczenia, sposoby i środki transportu. Zmieniły się też patologie. Ze słowem „patologie” głos doktora wymyka się klinicznej poetyce, trzepoce jak ryba, która wyrywa się z sieci. – To ludzie zdrowi, silni.

Muszą tacy być, żeby stawić czoło tym cierpieniom. Inaczej nie doszliby do Libii, na brzeg. Nie przetrwaliby oczekiwania na łódź, nie wypłynęli w morze, nie dopłynęli do Lampedusy. Choroby, które u nich diagnozujemy, są związane głównie z trudami podróży. Odwodnienie, hipotermia, okaleczenia. Najwięcej pracy mamy przy oparzeniach, zwłaszcza chemicznych, spowodowanych przez kontakt z paliwem. Oczywiście, zdarzają się osoby z cukrzycą czy z chorobami krążenia, ale w większości przybywający są zdrowi. Zdrowsi niż Europejczycy. Zmienił się także skład etniczny. Coraz więcej ludzi przybywa teraz z Bangladeszu... Tak, oni również przez Libię. Wciąż liczni są Syryjczycy, którzy uciekają przed wojną. Przedtem przeważali uchodźcy z regionów Afryki Subsaharyjskiej: z Nigerii, Senegalu, Mali, Beninu. Uciekają przed wszystkim: prześladowaniami, wojnami, fatalnymi warunkami życiowymi. Przyjeżdżają do nas, żeby znaleźć trochę spokoju i jakkolwiek pracę. Byleby zdobyć trochę pieniędzy i przesłać rodzinom. *

– Do załamania psychicznego – kontynuuje – dochodzi na ogół zaraz po dopłynięciu na wyspę. Ich cel to Europa i zniosą każde cierpienie, tortury, upokorzenie, bicie i gwałty, byleby tylko dotrzeć na miejsce. Są tak zdeterminowani, że wpisują w koszty podróży ryzyko śmierci. I wyruszają, chociaż wiedzą, że mogą utonąć. Wielu z nich nie potrafi pływać, większość wcześniej nie widziała morza. I tu, na miejscu, po tej całej męce, spotyka ich rozczarowanie. Nie są tam, gdzie chcieli się znaleźć. Dopływają na Lampedusę i, owszem, są wolni, ale to jest wyspa, a za tą wyspą jest kolejna wyspa, za którą dopiero jest kontur stałego lądu, który jednak nie jest Skandynawią, Niemcami, Anglią ani Holandią. I wtedy się załamują. Po kilku dniach, podczas których nic się nie dzieje, kiedy siedzą w centrum pomocy i nie wiedzą, co mają dalej robić, ujawniają się patologie, które wymagają interwencji psychiatry. Bo, widzisz, jesteśmy znakomici w ratowaniu, lecz nie radzimy sobie z integrowaniem. Przykładamy się do naszego zadania całym sercem. My, czyli lekarze, pielęgniarki, służby mundurowe. Od dwudziestu czterech lat, od 1991 roku, nie opuściłem ani jednego transportu. Widziałem ich wszystkich. Angażują się policjanci i wojskowi, którzy narażają życie, wypływając po łódki sto dwadzieścia mil w morze. Stajemy na głowie, żeby uchronić tych ludzi od śmierci. Jednak potem jesteśmy bezradni. Uratowanych kierujemy do ośrodków przesiedleńczych i pozwalamy im stamtąd uciekać.

– Pierwszą kontrolę przeprowadzam osobiście. [...] Kiedy transport jest blisko, znów dają znać. Biorę karetki z dwoma czy trzema lekarzami, zależnie od liczby imigrantów, i jadę na pomost. Zazwyczaj w nocy, zgodnie z tą niepisaną umową. Prawie każdej doby. Zanim uchodźcy dostaną pozwolenie zejścia na pomost, wchodzę na pokład. Bo zgodnie z prawem międzynarodowym nikt nie może postawić stopy na europejskiej ziemi, zanim nie zostanie zbadany. Przyglądam się im pobieżnie, sprawdzam, czy nikt nie czuje się naprawdę źle, czy nikt nie ma gorączki. Po to, by wykluczyć choroby zakaźne, ebolę, zapalenie opon mózgowych. Gdy stwierdzam, że nie ma takich przypadków, daję nihil obstat. To znak, że mogą wysiąść. W miarę jak schodzą na ląd, badamy każdego z osobna. Procedurę selekcji określa się słowem triage. Mój triage prawie zawsze jest krótki. Mamy już doświadczenie i dość wyrobione oko, by ocenić, kto jest w złym stanie albo niewątpliwie chory. Niektórzy twierdzą, że powinniśmy przyglądać się przyjezdnym uważniej, ale ja postępuję po swojemu. Przede wszystkim dlatego, że migranci przybywają często odwodnieni albo wychłodzeni, mokrzy, więc im wcześniej znajdą się w centrum pomocy, tym szybciej poprawi się ich samopoczucie. Będą mogli w końcu załatwić swoje potrzeby fizjologiczne, bo ani na statkach,

ani na łodziach patrolowych, stłoczeni, nie mają jak tego zrobić. Strasznie cierpią. Nie wypróżniają się przez cztery dni, więc kiedy dopłyną, natychmiast pytają, gdzie mogą oddać mocz i co tam jeszcze. W kontaktach z uchodźcami Europejczycy najbardziej boją się świerzb. A świerzb to jest głupstwo. Natychmiast go wyłapujemy i leczymy od ręki jednorazową dawką leku. Często powtarzam, że wolę mieć cztery razy do roku świerzb niż raz grypę, bo na grypę się umiera, a na świerzb nikt nigdy jeszcze nie umarł.

Od 1991 roku – doktor raz za razem spogląda na zamknięte drzwi i odkłada na widełki słuchawkę natrętnego telefonu – obsłużyłem wszystkie transporty. Oczywiście za darmo. Jeśli nawet noc spędzam na pomoście, to muszę być tutaj o siódmej trzydzieści rano i zostaję do końca dyżuru bez względu na to, czy kolejnej nocy znów będę w porcie, czy nie. Robię to, bo tak trzeba. Choć czasem to trudne. Były chwile, kiedy chciałem zrezygnować. Przede wszystkim po katastrofach. [...] Kiedy zajmujemy się żywymi, jest ze mną dwóch, czasem trzech lekarzy. Martwych badam jednak sam. Koledzy mówią: musiałeś się przyzwycząić, robiłeś to tyle razy. Nieprawda, do tego nie da się przyzwycząić. Śnią mi się co noc. Każdy, co do jednego. Przychodzą. Mam koszmary. Przede wszystkim kiedy badam ciała dzieci. Albo kobiet w ciąży, które urodziły w czasie katastrofy. Trzeciego października było dużo dzieci. Pamiętasz białe trumny na pomoście, a potem na lotnisku, w hangarze? Widziałem wszystkie te małe ciała. Badałem każde z osobna. A badanie pośmiertne to nie jest tylko patrzeć. To rozbieranie. Dotykanie. Sprawdzanie, czy mają rany. [...]

– Trzeciego października byłem wściekły. Piękny dzień, czyste niebo. Nie można tej katastrofy rzucić na pogodę, na niespokojne morze. Przecież dopłynęli. Znajdowali się czterysta metrów od portu. Szykowali się już do zejścia na ląd. Ale łódź się przewróciła i stało się, co się stało. Zdarzyła się jednak też szczęśliwa rzecz, bo uratowałem dziewczynę, którą uznano za zmarłą. Stałem na pomoście, ponieważ wezwano mnie wcześniej do dwóch łodzi z Syryjczykami, więc kiedy zadzwonili z kapitanatu, byłem już w porcie. Przypłynęła pierwsza łódź Lampedusańczyków z czterdziestoma dziewięcioma żywymi rozbitkami. Natychmiast ich zbadaliśmy. Potem duży kuter rybacki. Z dwudziestoma żywymi w niedobrym stanie. I z czterema trupami. Żywych zbadłem od razu. Czuli się źle, pili w czasie przeprawy wodę morską, więc karetki zabrały ich do ambulatorium. Potem wszedłem na pokład, żeby zbadać martwych. Kiedy wkładano do worka czwarte zwłoki, zwłoki kobiety, jeszcze dotknąłem przegubu jej dłoni. Mówię: czekajcie, czuję puls. Po kilku chwilach znowu poczułem. Wziąłem ją na rękę, wniosłem do karetki, pojechaliśmy na pogotowie i po półgodzinnej reanimacji serce podjęło regularną pracę. Miała płuca pełne wody i nafty. Przewieźliśmy ją do szpitala w Palermo, gdzie spędziła miesiąc. Wiem, że dzisiaj czuje się dobrze. Trafiła w końcu do Szwecji. Na imię ma Kebrath. Twarzy nie pamiętam, bo prawie jej nie widziałem, tylko czułem ten puls. To było piękne. Mogę powiedzieć, że uratowałem człowieka. Ale od tamtej pory widziałem już tylko trupy, trupy, trupy, trupy, trupy... trzysta sześćdziesiąt osiem. Nie trzysta sześćdziesiąt sześć... Pierwszego dnia przywieźli mi stu jedenastu. Wszyscy w niebieskich workach. Kiedy otwierałem pierwszy, modliłem się, żeby nie było w nim dziecka. Niestety, był to mały chłopczyk. Możesz sobie wyobrazić... Potem kobieta, która urodziła podczas katastrofy. Musiała się dusić, co wywołało skurcze, macica wypchnęła płód, który wciąż był połączony pępowiną z matką. Zostawiłem ich ciała tak, jak mi je przyniesiono. Włożyłem do tej samej trumny. Nie chciałem rozdzielać

TEMAT 16: GDY MUSISZ UCIEKAĆ ... - UCHODŹSTWO.

Prowadzący: Alina Krautwurst

Cele zajęć:

- uwrażliwienie uczniów na problem uchodźstwa we współczesnym świecie,
- kształtowanie postawy otwartości wobec uchodźców,
- zapoznanie z terminami: uchodźca, migracja ekonomiczna, przyczyny uchodźstwa,
- budowanie poczucia współodpowiedzialności za osoby potrzebujące pomocy w tym uchodźców,
- tworzenie pomysłów na działania wspierające proces integracji z uchodźcami,
- kształtowanie umiejętności pracy w małych grupach.

Metody pracy: dyskusja, swobodna wypowiedź uczniów, praca indywidualna oraz grupowa.

Środki dydaktyczne: film, projektor multimedialny, komputer, kartki papieru.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Przywitanie uczniów. Zapoznanie uczniów z tematem i celami zajęć.

Rozdanie uczniom kartek. Uczniowie na kartkach zapisują swoją interpretację pojęć: uchodźca, emigrant ekonomiczny. Porównanie wypowiedzi uczniów na dane zagadnienia w formie dyskusji.

Wyświetlenie filmu pt. „Uchodźcy w Polsce - daj im szansę!” stworzonego przez Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć. Misją organizacji jest bezpłatna pomoc prawna dla osób społecznie marginalizowanych i ochrona praw człowieka.

Link do filmu - <https://www.youtube.com/watch?v=vu2skdsGdkQ>

[Po filmie rozmowa z uczniami w formie dyskusji.](#)

Pytania do dyskusji

[Dlaczego uchodźcy opuszczają swoje domy?](#)

[Jaka jest różnica między emigrantem ekonomicznym a uchodźcą?](#)

[Dlaczego mamy pomagać uchodźcom?](#)

[Czy uchodźcy chcą tu zostać na zawsze?](#)

Zapisanie na tablicy definicji pojęć uchodźca, emigrant ekonomiczny.

Następnie uczniów dzielimy na grupy max. 5 osobowe. Uczniowie mają wyobrazić sobie, że stają się uchodźcami i są zmuszeni nagle w ciągu 5 minut opuścić swój dom/mieszkanie. Na kartce papieru mają wymienić 5 najważniejszych rzeczy, które muszą zabrać ze sobą.

Grupy prezentują swoje wybory.

Dlaczego zdecydowaliście się na taki wybór?

W jaki sposób te rzeczy mogą im pomóc?

Gdybyście mogli zabrać tylko jedną rzecz to co to by było?

Nauczyciel zapisuje na tablicy te, które się najczęściej powtarzają.

Podsumowanie i podziękowanie za zajęcia.

TEMAT 17: INNY, NIE ZNACZY GORSZY

Prowadzący: Alina Krautwurst

Cele zajęć:

- zapoznanie z terminami: stereotyp, uprzedzenie, dyskryminacja, tolerancja,
- uświadomienie uczniom jak ważna w życiu jest tolerancja i czym są stereotypy,
- kształtowanie umiejętności pracy w małych grupach.

Metody pracy: dyskusja, swobodna wypowiedź uczniów, praca indywidualna oraz grupowa.

Środki dydaktyczne: film, projektor multimedialny, komputer, kartki papieru.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Przywitanie uczniów. Zapoznanie uczniów z tematem i celami zajęć.

Rozdanie uczniom kartek. Uczniowie na kartkach zapisują swoją definicję oraz pierwsze skojarzenia ze słowami tolerancja, stereotypy. Porównanie wypowiedzi uczniów na dane zagadnienia w formie dyskusji. Nauczyciel zapisuje na tablicy najczęściej pojawiające się zwroty. Następnie nauczyciel odczytuje z Słownika Języka Polskiego definicję tego pojęcia.

Wyświetlenie filmu pt. **I'm Muslim, But I'm Not...**

<https://www.youtube.com/watch?v=JMQjyRc7eiY>

Pytania do uczniów zachęcające do dyskusji.

Zastanów się dlaczego ludzie są wobec siebie nietolerancyjni?

Zastanów się czy ty jesteś osobą tolerancyjną?

Czy twoja postawa wobec innych jest zawsze tolerancyjna?

Następnie uczniów dzielimy na grupy max. 5 osobowe. Uczniowie mają wyobrazić sobie, że do ich bloku/osiedle wprowadza się nowy sąsiad. Rozdajemy każdej grupie inne zdjęcie tego sąsiada. Zaproponuj, by spróbowali przewidzieć reakcje sąsiadów – co mogą pomyśleć lub powiedzieć o tej osobie?

Każdy zespół dostaje inne zdjęcie. Zdjęcia mają przedstawiać:

- 1) osoby poruszającej się na wózku,
- 2) osoby bardzo ubogiej,
- 3) muzułmanki lub muzułmanina,
- 4) kogoś o ciemnym kolorze skóry.

Rozdajemy uczniom kartki na, których mają wypisać propozycje wypowiedzi mieszkańców na zdjęcie nowego sąsiada. Te wypowiedzi należy podzielić na negatywne i pozytywne. Uczniowie prezentują swoją pracę na forum klasy.

Pytania do uczniów zachęcające do dyskusji.

Jakie stereotypy funkcjonują w naszym kraju?

Czy stereotypy są krzywdzące?

Podsumowanie i podziękowanie za zajęcia.

TEMAT 18: PRAWA CZŁOWIEKA

Prowadzący: Alina Krautwurst

Cele zajęć:

- zapoznanie z podstawowymi prawami człowieka oraz sposobami ich naruszania,
- zapoznanie z możliwościami ochrony swoich praw,
- zapoznanie z najważniejszymi postanowieniami Powszechnej deklaracji praw człowieka, Europejskiej konwencji praw człowieka i Konwencji o prawach dziecka,
- kształtowanie umiejętności pracy w małych grupach
- kształtowanie umiejętności analizy tekstu i selekcji informacji

Metody pracy: dyskusja, swobodna wypowiedź uczniów, praca indywidualna oraz grupowa.

Środki dydaktyczne: film, projektor multimedialny, stanowiska komputerowe, kartki papieru.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Przywitanie uczniów. Zapoznanie uczniów z tematem i celami zajęć.

Rozdanie uczniom karteczek samoprzylepnych. Uczniowie na kartkach zapisują swoją definicję oraz pierwsze skojarzenia ze słowami – prawo człowieka. Następnie podchodzą do tablicy i przyczepiają je dookoła zapisanego wyrażenia PRAWA CZŁOWIEKA. Jeden uczeń czyta wszystkie propozycje.

Nauczyciel opowiada o historii powstawania praw człowieka. Nauczyciel zapisuje na tablicy najważniejsze dokumenty związane z prawami człowieka.

Karta praw ludu

Wielka karta swobód

Kodeks Hammurabiego

Deklaracja praw stanu Wirginia; Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych

Ustawa o prawach (Anglia)

Deklaracja o zniesieniu handlu niewolnikami

Konstytucja Stanów Zjednoczonych (pierwsze dziesięć poprawek)

Deklaracja praw człowieka i obywatela

Nauczyciel wyświetla na tablicy artykuły o Powszechnej deklaracji praw człowieka z 1948 roku. Zadaniem uczniów jest wyszukanie w podanych artykułach praw człowieka i zapisanie ich w zeszytach. Wybrany uczeń odczytuje odpowiedź, podczas gdy pozostali sprawdzają poprawność wykonania ćwiczenia. Podsumowanie ćwiczenia.

Podsumowanie i podziękowanie za zajęcia.

Materiały pomocnicze:

<https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/06/Odkryj-sile-podrecznik.pdf>

<https://zpe.gov.pl/a/nasze-prawa-i-wolnosci-przeszlosc-i-terazniejszosc-scenariusz-lekcji/DdmjJLEM7>

PROGRAM ZAJĘĆ MIĘDZYKULTUROWYCH

1. WSTĘP

Proponowany program zajęć międzykulturowych kształtuje nowe postawy, uczy nowych umiejętności i przekazuje nowe wiadomości, ale też doskonali zachowania, umiejętności i wiedzę przyswojone przez uczniów we wcześniejszych etapach nauczania.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- Stwarzanie uczniom warunków i możliwości do ciągłego rozwijania się
- Kształtowanie u uczniów postawy szacunku wobec innych ludzi bez względu na ich odmienność
- Dostarczenie wiedzy na temat różnorodności kulturowej

3. SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW

- Umożliwienie uczniom nabywania nowych i doskonalenia już posiadanych umiejętności i wiadomości
- Metody i formy zajęć dostosowywać do możliwości rozwojowych uczniów

4. CELE EDUKACYJNE

- Dostarczenie wiedzy na temat zagadnień takich, jak: uchodźca, migrant, migrant ekonomiczny, stereotyp, tolerancja, akceptacja, równość, integracja, asymilacja, dyskryminacja, marginalizacja, wykluczenie
- Rozwijanie umiejętności uczniów z zakresu: empatii, budowania relacji, efektywnej komunikacji
- Wyjaśnienie aktualnej sytuacji napływu uchodźców do Europy
- Uwrażliwienie na problem uchodźstwa we współczesnym świecie
- Przeciwdziałanie zjawisku dyskryminacji, marginalizacji i wykluczenia
- Tworzenie pomysłów wspierających proces integracji
- Budowanie poczucia współodpowiedzialności za osoby potrzebujące pomocy

5. TREŚCI NAUCZANIA

- Podnoszenie wiedzy z zakresu budowania relacji, komunikacji, tolerancji oraz kwestii związanych z różnymi rodzajami migracji i problemami z tym związanymi
- Doskonalenie umiejętności interpersonalnych

6. OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

- Uczniowie potrafią się ze sobą efektywnie komunikować
- Uczniowie są świadomi różnic międzykulturowych występujących w społeczeństwie
- Uczniowie wykazują się empatią, zrozumieniem, tolerancją i chęcią pomocy innym, bez względu na dzielące ich różnice
- Uczniowie wykorzystują nabyte umiejętności podczas spotkań z uczniami z innych krajów, miast partnerskich oraz wyjazdów w ramach projektów europejskich

PAKIET POWITALNY W J. ANGIELSKIM I ROSYJSKIM
DLA UCZNIÓW ZZA GRANICY

Wyrażenie polskie	Wyrażenie rosyjskie	Wyrażenie angielskie
Dzień dobry! Cześć!	Здравствуй! Привет!	Good morning! / Good afternoon! Hello! Hi!
Dziękuję! Proszę! Przepraszam! Do widzenia! Do zobaczenia! Co słychać? Wszystko w porządku.	Спасибо! Пожалуйста! Извини(-те)! До свидания! До встречи! Как дела? Всё в порядке/Нормально.	Thank you! Here you are! / Please! Excuse me. Goodbye! See you! What's up? How are you? I'm fine, thank you.
Poznajmy się.	Давай, познакомимся!	Let's make friends!
Jak masz na imię? Mam na imię Jan.	Как тебя зовут? Меня зовут Ян.	What's your name? My name is John.
Gdzie mieszkasz? Mieszkam w Polsce.	Где ты живёшь? Я живу в Польше.	Where do you live? I live in Poland.
Ile masz lat? Mam 17 lat.	Сколько тебе лет? Мне 17 (семнадцать) лет.	How old are you? I'm 17 years old.
Skąd przyjechałeś/przyjechałaś? Przyjechałem/przyjechałam z Ukrainy.	Откуда ты приехал/приехала? Я приехал/приехала из Украины.	Where are you from? I am from Ukraine.
Co ciebie interesuje? Interesuje mnie muzyka i sport.	Что тебя интересует? Меня интересует музыка и спорт.	What are you interested in? I'm interested in music and sports.
Czy masz rodzeństwo? Mam siostrę i brata.	У тебя есть брат и сестра? У меня есть брат и сестра.	Have you got any brothers or sisters? I have a sister and a brother.
W jakiej szkole się uczysz? Uczę się w szkole średniej.	В какой школе ты учишься? Я учусь в средней школе.	Where do you study? I go to secondary school.
Jakich języków obcych się uczysz? Uczę się języka angielskiego i rosyjskiego.	Какие иностранные языки ты учишь? Я учу английский и русский языки.	What languages do you study? I study English and Russian.
Jaki szkolny przedmiot lubisz? Lubię matematykę i historię.	Какой предмет ты любишь? Я люблю математику и	What is your favourite subject? I like Maths and History.

	историю.	
Co lubisz robić? Lubię czytać książki i grać gry komputerowe.	Что ты любишь делать? Я люблю читать книги и играть в компьютерные игры.	What do you like? I like reading books and playing computer games.
Jak się czujesz? Czuje się dobrze.	Как ты чувствуешь себя? Я чувствую себя хорошо.	How are you? I'm OK.
Mieszkaś w mieście czy na wsi? Mieszkam w mieście.	Ты живёшь в городе или в деревне? Я живу в городе.	Do you live in the city or in the country? I live in the city.
Jaką masz rodzinę? Mam niedużą rodzinę.	Какая у тебя есть семья? У меня есть небольшая семья.	What about your family? I have a quite small family.
Czy lubisz chodzić na dyskoteki? Tak, lubię tańczyć.	Ты любишь ходить на дискотеки? Да, я люблю танцевать.	Do you like going to the clubs? Yes, I like dancing.
W jakim miesiącu są twoje urodziny? Urodziny obchodzę w czerwcu.	В каком месяце у тебя день рождения? День рождения я отмечаю в июне	When is your birthday? My birthday is in June.
Jaką porę roku lubisz najbardziej? Lubię lato i wiosnę.	Какое время года ты любишь? Я люблю лето и весну.	What's your favourite season of the year? I like summer and spring.
Czy uprawiasz sport? Tak, jeżdżę na nartach i pływam.	Ты занимаешься спортом? Дв, я хожу на лыжах и плаваю.	Do you play sports? Yes, I ski and swim.
Jakiej muzyki lubisz słuchać? Słucham pop i reggae.	Какую музыку ты любишь слушать? Я слушаю поп- и реге музыку.	What kind of music do you like? I listen to pop and reggae.
Lubisz chodzić do sklepów? Tak, lubię.	Ты любишь ходить по магазинам? Да, люблю.	Do you like shopping? Yes, I do.